

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

The Development of a Training Curriculum for Active Learning Management in the
21st Century for Teachers in Phrapariyattidhamma Schools in the Department of
General Education

พระทองเพียร ปัญญารโ (ใจกล้า)¹ ณัฐรัชย์ จันทชุม² และ ทิพาพร สุจาเรี³

Thongpean Jaikha¹ Nattachai Jantachum² and Tipaporn Sujaree³

¹ นักศึกษา สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอนคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม,

^{2,3} อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹ Doctor of Education Program (Educational Administration), Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

^{2,3} Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

¹E-mail: pratongpn@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-2939-2672>

²E-mail: nattachai@rmu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4413-1806>

³E-mail: Tipaporn.s012501@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0411-5174>

Received 27/07/2023

Revised 12/08/2023

Accepted 25/08/2023

Abstract

Background and Aim: Learning management in the 21st century is a learning management for learners to gain new skills in line with social conditions, with an emphasis on information and communication skills, as well as work skills. Proactive learning management is therefore a learning management approach that aims to enable learners to develop advanced ideas. The purposes of this research were 1) to study the basics, problem conditions, and needs of the training, 2) to develop the curriculum, 3) to implement the curriculum, and 4) to study the effectiveness of the training curriculum.

Methodology: The research was divided into 4 phases. Phase 1 is to study basic training data, problem conditions, and the needs of the training. Phase 2 is to develop the curriculum. Phase 3 is to implement the curriculum. The last phase is to evaluate it. The sample group in Phase 1 is 108 monks. Additionally, the informants in the focus group were 16 experts which were obtained by purposive sampling. The target group in Phase 2 is 7 expert informants who are used in the seminar based on connoisseurship. The sample group in Phase 3 is 30 monks as participants in the training course. Phase 4 Assessment of the curriculum includes 30 participants. The tools for data collection are questionnaires,

interview forms, conformity assessment forms, and appropriateness tests. Statistics for data analysis are percentage, mean, and standard deviation.

Results: The research found that (1) The basics, problem conditions, and demands for the training, show administrators and teachers agreed that they would like to develop teachers on active learning management. Since the students have gone through the thinking process from their practice, it leads to the creation of a durable body of knowledge. The level of teachers' opinions on the problem conditions and needs in the proactive learning management training in the 21st century was moderate. As for the level of training needs, it was found that the overall level was high. (2) The development of the training course consists of 7 parts: 1) Problems and conditions 2) Principle of the Curriculum 3) Objectives of the curriculum 4) Content 5) Training activities 6) Media and learning resources 7) Evaluation and assessment. The result of the curriculum's quality assessment by 7 experts, shows that the curriculum is commodified at the highest level. (3) The result of implementing the training course, 1) the formative test and post-exam scores indicate that process and outcome efficiency of the trainees is higher than 80 percent, statistically significant at the .01 level. 2) the satisfaction of the monks who participated in this training is also at the highest level. And (4) The result of the training course evaluation by 30 participants, overall, all aspects were at the highest level.

Conclusion: The research on developing training courses for proactive learning management in the 21st century at the Prajumtara School, Ordinary Education Department, found that administrators and teachers believe that teachers need development in proactive learning management. Providing students with hands-on opportunities and engaging in reflective thinking enhances knowledge resilience. Overall, the challenges of proactive learning management are moderate, while the training needs are high. The developed training course consists of 7 components, aligning well with the identified needs, and the experimental use demonstrates over 80% effectiveness in both process and outcomes, with high satisfaction among participants and monks across all aspects of the course.

Keywords: Training Course; Active Learning Management in the 21st Century

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพสังคม โดยให้ความสำคัญกับทักษะด้านสารสนเทศและการสื่อสาร รวมถึงทักษะในการทำงาน การจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรม 2) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 3) ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม และ 4) ประเมินหลักสูตรฝึกอบรม

ระเบียบวิธีการวิจัย: การวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสภาพปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรม ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร และระยะที่ 4 การประเมินหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในระยะที่ 1 ได้แก่ พระสงฆ์ จำนวน 108 รูป และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 16 รูป/คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 2 เป็นผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ระยะที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้หลักสูตร คือ พระสงฆ์จำนวน 30 รูป และระยะที่ 4 ประเมินหลักสูตร โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสม แบบทดสอบ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (One-Samples t-test)

ผลการวิจัย: (1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิด ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม แนวคิดในการพัฒนาบุคลากร แนวคิดในการจัดการเรียนรู้ผู้ใหญ่ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นสอดคล้องกัน คือ ต้องการให้มีการพัฒนาครู เรื่อง การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้กระทำได้ปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้เกิดองค์ความรู้ที่คงทน และความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 พบว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนระดับความต้องการในการฝึกอบรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัญหาและความสำคัญ 2) หลักการของหลักสูตร 3) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 4) เนื้อหาสาระของหลักสูตร 5) กระบวนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม 6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 7) การวัดและการประเมินผล ผลการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ 7 คน โดยรวม พบว่า มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด (3) ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า 1) คะแนนทดสอบระหว่างอบรมและหลังการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีค่า

ประสิทธิภาพกระบวนการและประสิทธิภาพผลลัพธ์ของผู้เข้าฝึกอบรม สูงกว่าร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) พระสงฆ์ที่เข้ารับการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 โดยรวมทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และ (4) ผลการประเมินผลหลักสูตร พบว่า การประเมินหลักสูตรฝึกอบรม โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 30 คน พบว่า โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปผล: การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 ที่โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นสอดคล้องกันว่าครูต้องการการพัฒนาในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยการให้นักเรียนมีโอกาสมือปฏิบัติและใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้กระทำ เพื่อเสริมความคงทนขององค์ความรู้และคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง และความต้องการในการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแสดงว่ามี 7 องค์ประกอบที่สอดคล้องกับความต้องการและมีความสอดคล้องมากที่สุดตามการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ การทดลองใช้หลักสูตรแสดงให้เห็นว่ากระบวนการและผลลัพธ์มีประสิทธิภาพสูงกว่า 80% และผู้เข้ารับการฝึกอบรมและพระสงฆ์มีความพึงพอใจมากที่สุดทั่วด้านของหลักสูตร

คำสำคัญ : หลักสูตรฝึกอบรม; การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพสังคม โดยให้ความสำคัญกับทักษะด้านสารสนเทศและการสื่อสาร รวมถึงทักษะในการทำงาน และจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับ การเรียนรู้ร่วมกันของทั้งผู้บริหารการศึกษา ครูผู้สอนและผู้เรียนบนพื้นฐานแนวคิด “กระบวนการ เรียนรู้สำคัญกว่าความรู้” และ “กระบวนการหาคำตอบสำคัญกว่าคำตอบ” โดยใช้ฐานคิด “ทักษะ แห่งศตวรรษที่ 21” เพื่อรองรับความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น การให้การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ต้องเปลี่ยนแปลงทัศนคติจากกระบวนการแบบดั้งเดิมไปสู่กระบวนการใหม่ที่ให้โลกของนักเรียน และโลกความเป็นจริงเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่ไปไกลกว่าการได้รับ ความรู้แบบง่าย ๆ ไปสู่การเน้นพัฒนาทักษะและทัศนคติ ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะองค์การ ทัศนคติเชิงบวก ความเคารพตนเอง นวัตกรรม ความสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสารทักษะและค่านิยมทางเทคโนโลยี ความเชื่อมั่นตนเอง การภูมิใจตนเอง และความตระหนัก ในสภาพแวดล้อมของนักเรียน (สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์และคณะ (2556) สอดคล้องกับ วราภรณ์ ทองนพคุณ (2556: 8-9) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้โดยร่วมกันสร้างรูปแบบ และแนวปฏิบัติ ในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยจะอ้างอิงถึงรูปแบบ (Model) ที่พัฒนา มาจากเครือข่ายองค์กร

ความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership For 21st Century Skills) ที่มีชื่อย่อว่า เครือข่าย P21

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการส่งเสริมการมีอิสระทางด้านความคิด และการกระทำของผู้เรียน การมีวิจรรย์ญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาส มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และมีการใช้วิจรรย์ญาณในการคิด และตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมนั้น มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาสไตล์การเรียนรู้ของตนเอง สู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง (Metacognition) เพราะฉะนั้น การจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking) ในการมีวิจรรย์ญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์ สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือใน การปฏิบัติงานกลุ่มจะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้นในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนเลือกเรียนรู้กิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบ และทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งตัวผู้เรียน และตัวครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถ ที่เป็น ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดรับกับแนวคิดพหุปัญญา (Multiple Intelligence) เพื่อแสดงออกถึงตัวตนและศักยภาพของตนเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนักแนวทางการนิเทศเพื่อ พัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่จะ ปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่ง เหล่านี้จะท าให้ครูเกิดทักษะในการสอน และมีความเชี่ยวชาญในบทบาท หน้าที่ ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนา ตน พัฒนางาน และพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562).

จากความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์ เพื่อให้ครูผู้สอนก้าวทันยุคศตวรรษที่ 21 อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

4. เพื่อประเมินหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

การทบทวนวรรณกรรม

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียน มีทักษะในการทำงานและการดำรงชีวิตให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นักวิชาการได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 กล่าวไว้สอดคล้องกันว่า ไว้ดังนี้

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ (2556: 13) ได้สรุปไว้ว่า วรรณกรรม ด้านการศึกษาร่วมสมัยชี้ไปในทิศทางเดียวกันว่า ทักษะและความรู้ที่จำเป็นต่อการเป็นพลเมืองและการทำงาน ในศตวรรษที่ 21 นั้นค่อนข้างแตกต่างจากศตวรรษที่ 20 บางทักษะแม้จะมีลักษณะถาวร กล่าวคือ มีความสำคัญมาในทุกยุคทุกสมัย ไม่ใช่เฉพาะในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะ 4C คือ ความคิดสร้างสรรค์ การคิด อย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม แต่ทักษะเหล่านี้มีลักษณะเปลี่ยนไปในโลกยุคดิจิทัล รวมถึงทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้นจนกลายเป็นสิ่งที่ “ต้อง” มีมากกว่า “น่าจะ” มี ขณะที่บางทักษะถือเป็นทักษะชุดใหม่ที่จำเป็นในบริบทของศตวรรษใหม่ เช่น ทักษะด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technologies-ICTs) ได้ส่งผลกระทบต่อรูปแบบความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมอย่างรอบด้าน สามารถสรุปเหตุผล 3 ประการ ว่าเหตุใดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษใหม่ คือ รูปแบบเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป การพึ่งพาอาศัยในระดับ โลกที่เพิ่มมากขึ้นและภูมิทัศน์ในการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป

วารานา ทอนนพคุณ (2556: 8-9) กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้โดยร่วมกันสร้างรูปแบบ และแนวปฏิบัติ ในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยจะอ้างอิงถึงรูปแบบ (Model) ที่พัฒนา มาจากเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership For 21st Century Skills) ที่มีชื่อย่อว่า เครือข่าย P21 วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิป จิตตฤกษ์ (2556: 40-43) สรุปไว้ว่า ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะช่วยเตรียมความพร้อมให้นักเรียนรู้จักคิด เรียนรู้ ทำงาน แก้ปัญหา สื่อสารและ ร่วมมือทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพไปตลอดชีวิต มีเหตุผลอยู่สามประการด้วยกัน คือ ประการแรก ทักษะ เหล่านี้ ไม่ได้ถูกบรรจุในหลักสูตร หรือถูกประเมินเลย บางคนอาจจะเกิดทักษะนี้โดยบังเอิญ จากชีวิตประจำวันหรือประสบการณ์ในการทำงาน ประการที่สอง ทักษะเหล่านี้มีความสำคัญต่อนักเรียนทุกคน องค์กรมีการปรับโครงสร้างการบริหารให้เป็น

แนวราบ เพิ่มการใช้เทคโนโลยี สร้างระบบงานที่ยืดหยุ่นและ กระจายความรับผิดชอบให้พนักงานระดับปฏิบัติการมากขึ้น ประการที่สาม สำหรับผู้ที่เริ่มทำงานใหม่ ๆ ก็ถูก คาดหวังว่าจะสามารถใช้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อธิบายทักษะหลายอย่างที่เป็นของใหม่ ได้แก่ ความคิด สร้างสรรค์และนวัตกรรม ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ความเป็นผู้นำและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญต่อผู้เรียนในการเสริมทักษะการทำงาน ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการสื่อสาร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมยุคปัจจุบัน

ความหมายการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558: 11) ได้มีการให้ความหมายไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หมายถึง การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ ของนักเรียนเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่สำคัญ และจำเป็นต่อตัวนักเรียนอย่างแท้จริง โดยมุ่งหวังให้นักเรียนได้สร้าง องค์ความรู้ด้วยตนเอง และต้องก้าวข้ามสาระวิชา ไปสู่การเรียนรู้เพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยที่มีการกำหนดหน้าที่ของครูผู้สอนไว้ว่า ไม่จำเป็นต้องทำหน้าที่ในการสอนหนังสือและเน้นเนื้อหาสาระ แต่ครูต้องสอน ในเรื่องของการใช้ทักษะต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยการสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียน และคอยให้ความร่วมมือและสนับสนุน ได้มีการมุ่งเน้นไปที่ทักษะที่สำคัญ เช่น พื้นฐานการเรียนรู้สาระวิชา หลักความรู้เชิงบูรณาการสำหรับศตวรรษที่ 21 ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและงานอาชีพ ทักษะด้านการสื่อสาร สื่อและเทคโนโลยี เป็นต้น

วิจารณ์ พานิช (2556: 16-21) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะเพื่อการดำรงชีวิตผ่านสาระวิชาสำคัญ เนื่องจากสาระวิชาสำคัญนั้นไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันนั้น การเรียนรู้สาระวิชาควรจะเป็นจากการค้นคว้าของนักเรียน เป็นหลัก โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ วิชาแกนหลักเหล่านี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดยุทธศาสตร์สำคัญ ต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาในเชิงสหวิทยาการ และวิชาแกนหลักจะต้องสอดแทรกทักษะในศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก

กรอบความคิดหลักสำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นกรอบแนวคิดเชิงมนทัศน์สำหรับทักษะ แห่งศตวรรษที่ 21 เป็นที่ยอมรับในการสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Model of 21st Century Outcomes and Support Systems) เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางเนื่องด้วยเป็นกรอบแนวคิดที่เน้นผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน (Student Outcomes) ทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะ แห่งศตวรรษที่ 21 ที่จะช่วยผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมในหลากหลายด้าน รวมทั้งระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ มาตรฐานและการประเมิน หลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาครู สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนในศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้าม “สาระวิชา” ไปสู่การเรียนรู้ “ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” (21st Century Skills) ครูจะเป็นผู้สอนไม่ได้ แต่ต้องให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วย ตนเอง

โดยครูจะออกแบบการเรียนรู้ ฝึกฝนให้ตนเองเป็นโค้ชและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ แบบ PBL (Problem-Based Learning) ของนักเรียน สิ่งที่เป็นตัวช่วยของครูในการจัดการเรียนรู้ คือ ชุมชนการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ (Professional Learning Communities: PLC) เกิดจากการรวมตัวกันของครู เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานที่ของครูแต่ละคนนั่นเอง เพื่อให้เห็นถึงฐานความคิดและแนวทาง การพัฒนาหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 ที่ชัดเจน

พอสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ การจัดการเรียนรู้แบบพัฒนาทักษะของผู้เรียนต่อยุคสมัยแห่งการปรับตัวที่รวดเร็ว โดยที่ผู้สอนมีบทบาท ในการกระตุ้นความสนใจและคอยสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ผ่านทักษะการอ่าน การเขียน การคิดและคำนวณ เพื่อเป็นทักษะพื้นฐานในการประกอบสร้างความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จะเป็นเครื่องมือในการสืบค้น รวบรวมข้อมูลที่ได้ศึกษามา และนำข้อมูลนั้น ๆ ประกอบสร้าง สังเคราะห์ทักษะทางอาชีพและการใช้ชีวิต เป็นเนื้อหาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริงและเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการเรียนรู้เพื่อปรับตัวเข้าสู่ยุคปัจจุบันที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนสำคัญในการดำรงชีวิต

แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

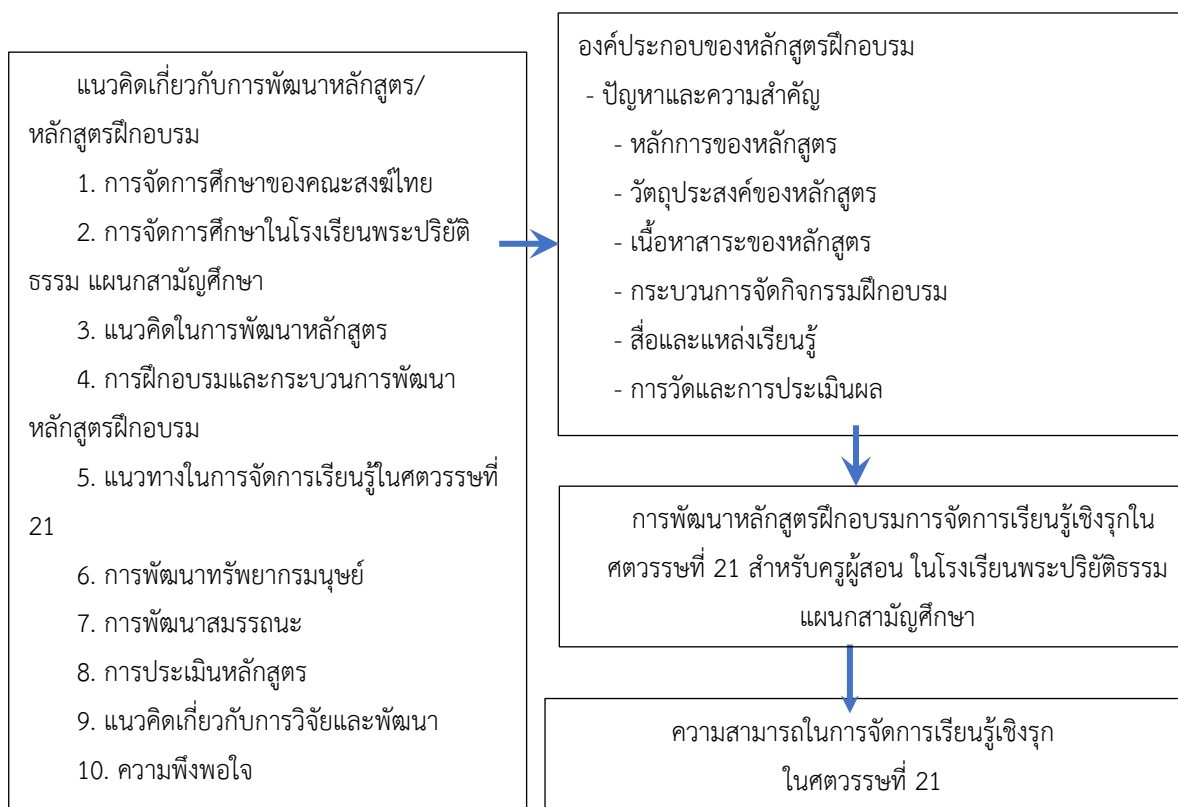
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558: 11) ได้อธิบายถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้ ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. พื้นฐานการเรียนรู้สาระวิชาหลัก ให้ความสำคัญกับทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน และทักษะการคำนวณ ถือเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความจำเป็นที่จะทำให้รู้และเข้าใจเนื้อหาสาระของ 8 กลุ่มสาระ
2. ความรู้เชิงบูรณาการสำหรับศตวรรษที่ 21 ให้ความสำคัญกับการสอดแทรกความรู้ความเข้าใจเข้าไปในเนื้อหาทั้ง 8 กลุ่มสาระ
3. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม
4. ทักษะชีวิตและงานอาชีพ
5. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี มุ่
6. คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 มีการเน้นไปที่ทักษะพื้นฐานในการอ่าน เขียน และคิดคำนวณ

พอสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นสร้างทักษะใหม่ ๆ ให้สอดคล้อง กับสภาพสังคมของยุค โดยให้ความสำคัญกับทักษะด้านสารสนเทศและการสื่อสาร รวมไปถึงทักษะ ในการดำรงชีวิต โดยที่ผู้เรียนและผู้สอนนั้น ต่างต้องพัฒนาทักษะและกระบวนการของตนเองที่แตกต่างกัน การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนจึงจำเป็นต้องมีรูปแบบใหม่ ๆ ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน การเรียนรู้แบบจริง และการเรียนรู้แบบการสอนให้น้อยเรียนรู้ให้มาก ทั้งหมดนี้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องการพัฒนาพลเมืองให้เป็นผู้ที่มีทักษะ สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพในสังคมได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 จำนวนทั้งสิ้น 150 รูป/คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie, V.R., & W.D. Morgan. 1970) ได้จำนวน 108 รูป/คน สุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารและผู้สอน จำนวน 16 รูป/คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ สภาพปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม คือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน โดยมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ 1) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาเอก 2) มีประสบการณ์ในการสอนไม่ต่ำกว่า 5 ปี 3) มีตำแหน่งทางวิชาการ ผศ.รศ. หรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ในด้าน เนื้อหา ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล เพื่อให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบคุณภาพทางด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ขอบเขตเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรม รวมทั้งการจัดการฝึกอบรมและการประเมินผล

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 3 เพื่อทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้มาโดยการสมัครใจ จำนวน 30 รูป/คน

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 4 เพื่อประเมินหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอน หรือพระสงฆ์ จำนวน 30 รูป/คน ที่ผ่านการฝึกอบรมแล้ว โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ หลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 2) ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยมีหัวข้อดังนี้

- 1) กรอบแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 จำนวน 6 ชั่วโมง
- 2) ความรู้เบื้องต้นในการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 จำนวน 6 ชั่วโมง
- 3) การวัดและการประเมินผล 6 ชั่วโมง

รวมเวลาในการฝึกอบรม 3 ครั้ง 18 ชั่วโมง

ขอบเขตด้านระยะเวลา

1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ระหว่างเดือน มิถุนายน 2565 ถึงเดือน กรกฎาคม 2565

2) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนใน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เดือนกันยายน-พฤศจิกายน 2565

3) การทดลองใช้หลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตรระหว่างเดือน ธันวาคม 2566

ด้านพื้นที่ พื้นที่วิจัย ได้แก่ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาและความต้องการในการ พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนใน โรงเรียนพระ ปริยัติธรรมที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 8 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน รวม 16 คน

3. หลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

4. แบบประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

5. แบบทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาในการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับ ครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

6. แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21

7. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการจัดการฝึกอบรม การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ร่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนใน สถานศึกษาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 2) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง 3) แบบ ประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม 4) แบบทดสอบหลังการฝึกอบรม 5) แบบ ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 6) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมที่มีต่อการจัดการฝึกอบรม

3. นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แก่ไขตามข้อเสนอแนะ

4. นำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา รวมทั้งความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อคำถาม จำนวน 5 คน

5. วิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป ผลการประเมินพบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00

5.1 แบบสอบถามสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80-1.00 แล้วนำแบบสอบถามไปทดลอง (Try – out) กับครูโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อตรวจสอบความชัดเจนและความครอบคลุมของคำถาม โดยพิจารณาความเข้าใจต่อข้อคำถามว่าเข้าใจตรงกันหรือไม่ และได้คำตอบที่ต้องการหรือไม่ ผลพบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.93

5.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80-1.00

5.3 แบบประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80-1.00

5.4 แบบทดสอบหลังการฝึกอบรม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80-1.00 แล้วนำแบบทดสอบไปทดลอง (Try – out) กับครูโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อตรวจสอบความชัดเจนและความครอบคลุมของคำถาม โดยพิจารณาความเข้าใจต่อข้อคำถามว่าเข้าใจตรงกันหรือไม่ และได้คำตอบที่ต้องการหรือไม่ ผลพบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.93

6. พิมพ์เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยติดต่อประสานงานกับผู้บริหารและครูผู้สอน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

ระยะที่ 2 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินโครงร่างหลักสูตร ผู้วิจัยดำเนินการและประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญในการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการใช้หลักสูตรมาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ผลการตอบแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2. วิเคราะห์ระดับความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้หลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กับเกณฑ์ร้อยละ 80

4. ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5. วิเคราะห์ประเมินความพึงพอใจและความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ผ่านการฝึกอบรม โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์จะวิเคราะห์ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอเป็นระยะตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$; S.D.=0.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ($\bar{X} = 3.48$; S.D.=0.29) ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 ($\bar{X} = 3.34$; S.D.=0.42) ส่วนระดับความต้องการในการฝึกอบรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากกลาง ($\bar{X} = 3.44$; S.D.=0.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ($\bar{X} = 4.14$; S.D.=0.35) ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 ($\bar{X} = 4.22$; S.D.=0.29)

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีระดับความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ 7 คน โดยรวม พบว่า มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$; S.D.=0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และมีระดับความเหมาะสม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$; S.D.=0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านจุดประสงค์ของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.52$; S.D.=0.5) ด้านการวัดและการประเมินผล ($\bar{X} = 4.57$; S.D.=0.52) ด้านสื่อประกอบการอบรม ($\bar{X} = 4.62$; S.D.=0.48) ด้านปัญหาและความสำคัญ ($\bar{X} = 4.67$; S.D.=0.47) ด้านกิจกรรมการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.67$; S.D.=0.59) ด้านโครงสร้าง/เนื้อหาสาระของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.71$; S.D.=0.58) และด้านหลักการของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.81$; S.D.=0.41)

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า

3.1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ค่า t ที่ได้จากการคำนวณเท่ากับ 22.97 สรุปได้ว่า คะแนนทดสอบระหว่างอบรมและหลังการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีค่าประสิทธิภาพกระบวนการและประสิทธิภาพผลลัพธ์ของผู้เข้าฝึกอบรม สูงกว่าร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2) พระสงฆ์ที่เข้ารับการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยรวมทุกด้าน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D.=0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.37$, S.D.= 0.60) ด้านวิทยากร ($\bar{X} = 4.10$, S.D.=0.64) ด้านสื่อและสถานฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.08$, S.D.=0.68) และด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.62)

4. ผลการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ผลการประเมินประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$; S.D. = 0.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบริบท ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.13) ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.55$; S.D.= 0.15, ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.54$, S.D.= 0.17) และด้านปัจจัยเบื้องต้น ($\bar{X} = 4.53$, 0.21)

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิด ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม แนวคิดในการพัฒนาบุคลากร แนวคิดในการจัดการเรียนรู้ผู้ใหญ่ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอน เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 และความต้องการในการฝึกอบรม พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นสอดคล้องกัน คือ ต้องการให้มีการพัฒนาครู เรื่อง การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้กระทำไปปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้เกิดองค์ความรู้ที่คงทน

1.1 ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 พบว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$; S.D.=0.28) ส่วนระดับความต้องการในการฝึกอบรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$; S.D.=0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัญหาและความสำคัญ 2) หลักการของหลักสูตร 3) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 4) เนื้อหาสาระของหลักสูตร 5) กระบวนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม 6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 7) การวัดและการประเมินผล ผลการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ 7 คน โดยรวม พบว่า มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$; S.D.=0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และมีระดับความเหมาะสม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$; S.D.=0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า 1) คะแนนทดสอบระหว่างอบรมและหลังการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีค่าประสิทธิภาพกระบวนการและประสิทธิภาพผลลัพธ์ของผู้เข้าฝึกอบรม สูงกว่าร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) พระสงฆ์ที่เข้ารับการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยรวมทุกด้าน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D.=0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน

4. ผลการประเมินผลหลักสูตร พบว่า การประเมินหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 30 คน พบว่า โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$; S.D. = 0.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบริบท ($\bar{X} = 4.57$,

S.D. = 0.13) ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.55$; S.D.= 0.15,ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.54$, S.D.= 0.17) และด้านปัจจัยเบื้องต้น ($\bar{X} = 4.53$, 0.21)

สังเคราะห์ผลการวิจัยโดยภาพรวมเป็น diagram ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2 หลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการวิจัยระยะที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสภาพปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในเชิงรุกในศตวรรษที่ 21 แนวคิดในการพัฒนาบุคลากรและการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำมาพัฒนาโครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังได้สำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งพบว่า ครูมีความต้องการในการอบรมอยู่ในระดับมากและสภาพปัจจุบันปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า มีความเห็นสอดคล้องกัน คือ ต้องการพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21

ผลจากการวิจัยระยะที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบของหลักสูตร 7 องค์ประกอบ คือ 1) ปัญหาและความสำคัญ 2) หลักการของหลักสูตร 3) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 4) เนื้อหาสาระหลักสูตร 5) กระบวนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม 6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 7) การวัดผลและประเมินผล โดยมีผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญว่ามีประสิทธิภาพ คือ ทุกองค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.68$, S.D.=0.51) และมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.77$; S.D. = 0.44) ผลการประเมินที่ได้รับการประเมินผ่านเกณฑ์ อาจเนื่องมาจาก ผลของการพัฒนาหลักสูตรที่ได้ดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีหลักการและศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากนักการศึกษาหลายท่าน เช่น โอлива (Oliva, 1992, Saylor, J.G., & Alexander, M. W.1974) นอกจากนั้นยังมีนักการศึกษาในประเทศไทย อาทิเช่น สิทธิพล อาจอินทร์, 2563; วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) ทำให้ผู้วิจัยสามารถกำหนดกรอบแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม โดยมีขั้นตอนของการพัฒนา 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยศึกษาจากเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการจัดการศึกษาสภาพการจัดการศึกษา ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งข้อมูลดังกล่าวข้างต้นมีความจำเป็นและสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาความต้องการจำเป็น คือ ข้อมูลที่สะท้อนสภาพบริบทที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่หน่วยงานและเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญที่จะนำไปสู่การวางแผน การกำหนดแนวทางในการพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้นและสนองความต้องการขององค์กร (สุวิมล ว่องวานิช, 2560: 28)

ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัยได้นำข้อมูลพื้นฐานด้านการพัฒนาหลักสูตรและข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม มากำหนดเป็นองค์ประกอบของหลักสูตร และวางแผนการจัดทำเอกสารประกอบการฝึกอบรมตลอดจนการวัดและการประเมินผล โดยกำหนดเนื้อหาเป็น 3 บท คือ บทที่ 1 ประกอบไปด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 บทที่ 2 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ตลอดจนรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบต่าง ๆ และ บทที่ 3 จะกล่าวถึงการวัดและการประเมินผลเชิงรุก โดยฝึกอบรมบทเรียนละ 6 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง

ผลการวิจัยระยะที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาโดยการประเมินครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านความรู้ของครูผู้เข้ารับการอบรมด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 มีผลการประเมินหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 แสดงว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพ สามารถพัฒนาให้ครูมีความรู้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการ

จัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 ได้ข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาครู มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Knowles (1978: 31) ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ซึ่งมีแนวคิดที่สำคัญคือ ความต้องการและความสนใจของผู้ใหญ่ (Needs and Interest) จะทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้และเป็นผู้เรียนรู้ที่กระฉับกระเฉง (Active Learner) การจัดการเรียนรู้ยึดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับผู้เข้าอบรม คือ สามารถนำความรู้ไปปรับใช้กับงานในหน้าที่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัสรี สระอีดี (2561: 140) ที่ได้พัฒนาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยประยุกต์ใช้การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบเสริมศักยภาพ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องสมรรถนะครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล ของผู้เข้ารับหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นหลังการทดลองมีคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ด้านความสามารถของครูผู้เข้ารับการอบรม ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 ผลการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หรือแผนการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับผลงานมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการพัฒนาครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความสำเร็จเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง (สิทธิพล อาจอินทร์. 2563: 43) โดยใช้หลักการพัฒนาครูไทยในศตวรรษที่ 21 คือ มีสมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม คอมพิวเตอร์ การพัฒนาหลักสูตรรายวิชา การจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดและการประเมินผล ซึ่งในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะจะทำให้ครูได้ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิด ปฏิบัติ และพูดมากขึ้น สร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ส่วนครูต้องสอนให้น้อยลงและเตรียมประสบการณ์การเรียนรู้ให้มากขึ้น กระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาสารสนเทศสร้างความรู้ ประยุกต์ความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2558: 11-12)

3) ด้านความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า ครูมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการอบรมครั้งนี้ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นความรู้ความเข้าใจความสามารถเพื่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต และปรับตัวให้เชื่อมโยงองค์ประกอบของการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูในยุคศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชาที่สอน มีความคิดสร้างสรรค์สำหรับนำมาใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อ และแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการผ่านการอบรมที่ครูได้รับทั้งความรู้และการปฏิบัติ จึงทำให้ครูเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงานในหน้าที่ ดังนั้น จึงทำให้ครูผู้เข้ารับการอบรมพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยระยะที่ 4 ผลจากการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ผ่านการอบรมแล้ว จำนวน 30 คน ภาพรวมความคิดเห็นทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน แสดง

ว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครู เนื่องจากผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรมมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรในครั้งนี้ ในด้านปัจจัยเบื้องต้น ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและทุกข้ออยู่ในระดับมากและมากที่สุด พบว่าครูมีความกระตือรือร้นและสนใจเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 และให้ความสำคัญกับการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อจะได้นำความรู้และทักษะปฏิบัติไปใช้ในงานหน้าที่ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในสภาพสังคมปัจจุบัน ด้านกระบวนการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้ออยู่ในระดับ มากและมากที่สุดพบว่า การที่ครูเข้ารับการอบรมมีโอกาสได้ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้อย่างไร ในศตวรรษที่ 21 เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นขั้นตอนแรกของการปฏิบัติกิจกรรม เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นปัญหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งนำไปสู่การกำหนดจุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ ทำให้ครูสามารถวางแผนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผลอย่างมีเป้าหมาย จึงทำให้ครูทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ ด้านผลผลิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้ออยู่ในระดับมากและมากที่สุดอาจเนื่องมาจากครูได้เรียนรู้และปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนของการฝึกอบรม จึงทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการปฏิบัติตามสถานการณ์จริง มีผลงานการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ครูเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงานและพึงพอใจต่อการจัดการฝึกอบรม

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การนำหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ไปใช้ควรศึกษาและทำความเข้าใจก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูด้านอื่น ๆ เพื่อครูจะได้นำไปปรับใช้กับการปฏิบัติงาน

2. ควรมีการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถนะของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการ เรียนรู้จากครูที่ผ่านหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 ด้านการรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2558). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน1.

กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป.

- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิบ จิตตฤกษ์. (2556). *ทักษะแห่งอนาคตใหม่ การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวิลด์ส พับลิชชิง เฮาส์.
- วรางคณา ทองนพคุณ. (2556). *ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ความท้าทายในอนาคต = 21st Century Skills: The Challenges Ahead*. Retrieved on 10 March 2022, from <http://www.education.pkur.ac.th>
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับทาง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร : บริษัท อาร์ แอนด์ ปรีนธ์ จำกัด
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ. (2556). *ข้อเสนอเพื่อการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อสร้างความรับผิดชอบ (accountability)*. ค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2565, จาก <http://tdri.or.th/priority-research/educational-reform-accountability>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *แนวทางในการจัดทำทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สิทธิพล อาจอินทร์. (2563). *การพัฒนาหลักสูตร=Curriculum Development*. พิมพ์ครั้งที่ 5. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิมล ว่องวานิช, (2560). การพัฒนาชุดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการวิจัยในชั้นเรียนของนิสิตครู. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อัสรี สระอีดี (2561). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยประยุกต์ใช้การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบเสริมศักยภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Krejcie, V.R., & W.D. Morgan. (1970). Determining sample size for research activities,” *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 608-609.
- Oliva, P.F. (1992). *Developing the Curriculum*. (3rd ed). New York: Harper Collins.
- Saylor, J.G., & Alexander, M. W. (1974). *Planning Curriculum for School*. 3rd edition. New York: Holt Rinehart and Winston.